

ΕΝΑ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΡΓΟΧΕΙΡΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΧΩΡΑ ΤΗΣ ΕΛΑΤΕΙΑΣ

Γράφει ο Παν. Γεωρ. Δημάκης, Υπεύθυνος Ιστορικού Αρχείου Δήμου Αμφικλείας Ελατείας Email: pgdimakis@gmail.com

Ένα σχολικό εργοχείρο- κέντημα, χρονολογημένο, με το έτος 1896, είναι η πρώτη καλή είδηση, για το έτος 2018, που δίνει, πολλές και διαφορετικές διαστάσεις, στα πολιτιστικά και πολιτισμικά στοιχεία, της μικρής μας Πόλης, που ακόμα βρίσκονται παρατηρήσιμα, στην λησμονιά και στην απαξίωση, λόγω της ταχύτατης μεταβολής των κοινωνικών προτύπων και συνθηκών, που επιβάλλουν βιαστικές αναθεωρήσεις, της αισθητικής και ιστορικής προστιθέμενης αξίας, χειροτεχνημάτων και τεχνέργων, της λαϊκής μας παράδοσης, ενώ σε πολλά από αυτά, η δημιουργικότητα και η καλαισθησία, έχει ξεπεράσει την χρηστικότητα, με την δημιουργική πνοή, των κοτινών μας προγόνων, που τα δημιούργησαν και τα καθιστούν, εν δυνάμει, όχι μόνο αντικείμενα τέχνης, αλλά και φορείς ιστορικών στιγμών και γεγονότων, της τοπικής μικροιστορίας και εξελικτικής διαδικασίας, σε πολλές εκφάνσεις, αυτών των αντικειμένων-δειγμάτων, του δημοσίου και ιδιωτικού βίου. Βέβαια η επιλογή των αντικειμένων, περνά πρώτα από τον συναισθηματικό δεσμό, για να καταλήξει στην απόφαση περισυλλογής και προστασίας, προστατευτικής διάσωσης, των αξιολογότερων δειγμάτων, που αποτελούν μικρούς κρυμμένους θησαυρούς, σε υπόγεια, κασέλες, σκοτεινές γωνιές και άλλα σημεία, δυσπρόσιτα. Όμως ευαισθητοποιημένοι ήδη συμπολίτες μας, αμιλλώνται, στην εξερεύνηση ξεχασμένων τέτοιων μικρών θησαυρών, της τοπικής μας ιστορίας, το σπουδαιότερο με την επίγνωση της συνειδητής πράξεως και επαναφέρουν στην οριζόντια μνήμη, αντικείμενα, όπως το χειροποίημα αυτό, από την προκίρα της μητέρας του, που μάς δείχνει τα αμυδρά ίχνη, μίας παράδοσης με πολυπλοκότητα, διαστάσεις κοινωνικές, με την εξέλιξη της Παιδείας των γυναικών, στην κοιλάδα του Κηφισού, συνελόντι ειπείν και στην Κεντρική Ελλάδα. Ο φίλιτος και αγαπητός, φίλος και συμπολίτης μας, Δημήτρης Σπύρου Σταμόπουλος, από την γνωστή παλαιά πολύκλαδη οικογένεια της Ελατείας, ανέσυρε από την προκίρα της μητέρας του, Ιωάννας Χήνα, από την Αγία Μαρίνα, σ ένα παλιό σεντούκι, αυτό το σπάνιο, για την περιοχή, χειροτέχνημα, ένα κέντημα Αλφαβητάριο*, έναν οδηγό καλλιγραφίας, διαφορετικών γραμματοσειρών, γραμμάτων και αριθμών, μάλιστα με Ελληνικά γράμματα και όμορφα, κεντημένη καθοδηγητική υπογραφή, που προσδιορίζει με ασφάλεια, το όνομα του δημιουργού, τον χρόνο και την καταγωγή του, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΔΗΜ. ΜΠΕΝΕΚΟΥ 1896 ** φώτο 1.

Η οικογένεια Μπενέκου, με κατιόντες μέχρι σήμερα, κυρίως στην Δυτική όχθη του Κηφισού, κατοικεί και κατάγεται κυρίως, από το υποπαρνασσίο χωριό της Αγίας Μαρίας, της Δημοτικής ενότητας Αμφικλείας-Ελατείας και αναφέρεται ως οικισμός, ...η Αγία Μαρίνα μετά της πανηγύρεως αυτής..., στο σιγίλιο, του Πατριάρχη Ιερεμία το 1572, στην πολυπαραγωγική περιοχή αυτή, με τον "σκανδαλίζοντα πλούτο", που απέδιδε περισσότερα δοσίματα, από όλες τις υπόλοιπες Περιφερειακές Εκκλησιαστικές Επισκοπές. Ο παλαιόθεν αυτός, ομολογημένος πλούτος, φυσικό ήταν να συντηρεί και υψηλά επίπεδα διαβίωσης, όπως και αρχοντικά, κατά έναν τρόπο γέννη, που είχαν την οικονομική ευχέρεια, ιδίως στις προικοδοσίες, να περιλαμβάνουν και εκλεκτά, εντυπωσιακά διακοσμητικά αντικείμε-

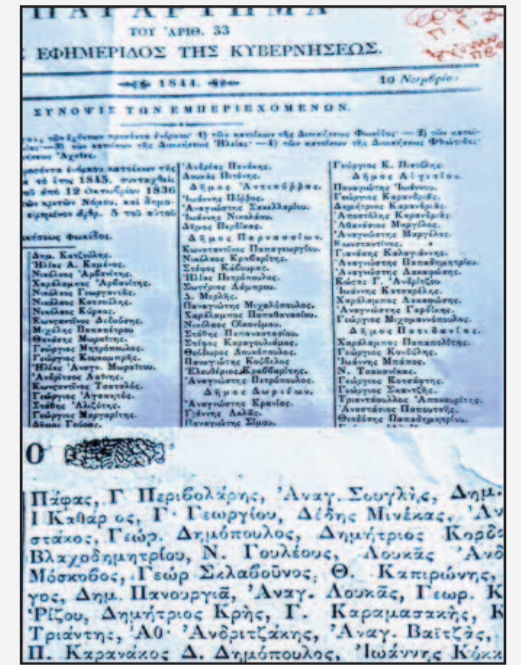

Φωτο 1. Το Κεντημένο Αλφαβητάριο της Αγίας Μαρίας, δια χειρός Κωνσταντίνας Δημ. Μπενέκου, χρονολογημένο το 1896. Τα εργοχειρα αυτά, χρησιμοποιούν και ήταν απαραίτητα, ιδίως στην βασική εκπαίδευση, ως οδηγό της γραφής, την εικόνα της καλλιγραφικής γραφής, που έχει συνέργει με την καλαισθησία, οδηγεί στους δρόμους των εκαστικών Τεχνών, της χωροταξίας, την αποτύπωση και αναδιατύπωση των συμβόλων- γραμμάτων, τα χρώματα και τους συνδυασμούς των, που ήταν χαριτωμένα απλοϊκά ή εγκεφαλικά και δυσνόητα, η γεωμετρία των και τόσα άλλα σημαντικά και παρασημαντικά, που μόνον ο λογισμός και τ' όνειρο, μίας αποκλεισμένης ζωής μπορεί να σχηματοποιήσει και να νοηματοδοτήσει.

να, που θα ανέβαζαν το οικογενειακό κατεστημένο. Ένα από αυτά, το αλφαβητάριο-κέντημα της Κωνσταντίνας Δημ. Μπενέκου, ένα sampler της εποχής, βρέθηκε μέσα από παράλληλους συγγενικούς δρόμους, σε δεύτερη χρήση, σε επόμενη προικοδοσία, Μια εκχώρηση-αναγνώριση αξίας, δείγμα της εκτιμήσεως και του σεβασμού, της οικογένειας, στα γράμματα, συστατικά μάλιστα τότε, και αργότερα, μίας σαφούς κοινωνικής διαστρωμάτωσης, εν μικρώ. Άλλωστε,

Φωτο 3. Σμήνος μαθητριών του εξαταξίου Δημοτικού Σχολείου Ελατείας, περιβάλλει την θρυλική τους δασκάλα, Μαριγώ Χαραλαμποπούλου, που αναλώθηκε στην εκπαίδευση και στην αγωγή τους, τα γράμματα και τα οικιακά καθήκοντα, που σήμερα νομίζω ότι έχουν αποσυρθεί από την διδασκαλία, με συνακόλουθη βλάβη των οικογενειακών θεσμών, των οποίων υπήρξαν στηρίγματα. Η μνήμη της είναι ζώσα και σήμερα.

Φωτο 2. Στο 33ο παράρτημα του Φ.Ε. Κ. της 10ης Νοεμβρίου 1844, στους έχοντες τα απαιτούμενα προσόντα ενόρκου, κατόπιν βασιλικής επιλογής, περιλαμβάνεται και ο Δέδης Μπενέκος, δημότης Ελατείας. (το όνομα Δέδης συναντάται και σε άλλα πολιόμενα της Χώρας της Ελατείας. Το Δέδης η Δέδες- Ντέντης- Ντίντης ως όνομα και επώνυμο, πιθανώς ως διαδικασία υποκοριστικού του Κωνσταντίνου, με συλλαβική επανάληψη, σημειώνεται στην περιοχή Γρεβενών, Κούσκο Αρβένων, Τσαρούσιας κ.λ.π. Περισσότερα Ν. Ταχινούλης, Μορφές του Κωνσταντίνου, Α. Π. Θ. Φιλοσοφική σχολή τμ. Φιλολογίας. Είναι, η ίσως δεν είναι, τυχαίο το όνομα Κωνσταντίνα, αλλά βέβαιες είναι οι μετακινήσεις ποιμενικών ομάδων και η ευτυχής συνοίκησης των, στην κοιλάδα του Κηφισού)

θήλεα μέλη, που δεν καταγράφονταν, στα Δημοτολόγια ως γνωστόν, όμως υπάρχουν παράλληλες πηγές και ελπίζουμε. Το έτος 1896, η εκπαίδευση των κορασιδών ήταν προβληματική, τα σχολεία ελάχιστα, ιδιαίτερα στην περιφέρεια και περιοριζόταν σε ελάχιστα "κολυβογραμματα".

Ήδη όμως στην έδρα του Δήμου Ελατείας, η δημιουργία εξαταξίου Δημοτικού Σχολείου, την 10ετία 1880-1890, που ευτύχησε μάλιστα, να οργανωθεί και να διευθύνεται, από μια φωτισμένη παιδαγωγό, αφιερωμένη στο έργο της, που άφησε αγαθή, την ανάμνηση της, στις γενεές των κορασιδών της Ελατείας, ενώ πλέον των εκατό είχε βαπτίσει, η μακαριστή Μαριγώ Χαραλαμποπούλου. Έτσι ο δείκτης του Sampler, Αλφαβηταρίου- κεντήματος, στρέφεται προς τα εκεί, αν και η σημασία του ευρήματος αυτού, υπερβαίνει τον χώρο και το τόπο, λόγω των Ελληνικών γραμματοσειρών, του ονόματος και της χρονολόγησης.

Η περαιτέρω αποτίμηση και ανάλυση, θα χρειαστεί περισσότερο χώρο και χρόνο, διότι συμπλέκεται με πολλές παραμέτρους και πρέπει, τιμώντας το εύρημα, να μην παρασυρθούμε σε βιαστικές εκτιμήσεις, αλλά αν μας δώσει ο Θεός καιρόν, να το συμπληρώσουμε με περισσότερα στοιχεία σύντομα, όπως του αξίζει και να καμαρώνουμε και να το θαυμάζουμε, αυτό το μοναδικό εργοχείρο, ονειροπόλημα μίας δικής μας κόρης, που μέσα από γράμματα, σύμβολα και αριθμούς, έρχεται να μας θυμίσει, την ζωντάνια και την αδιάσπαστη συνέχεια, αυτή την μυστική κλωστή, την συνέχεια του αίματος, που πρέπει να διαφυλάξουμε, σε ημέρες ρεούσες και τώρα.